

Konsernihallinto

3571/00.04.00/2026

26.06.2026

Julkinen

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo.stm@gov.fi

Viite VN/15287/2026 ja STM047:00/2026.

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sairaankuljetuksen kustannusten korvaustaksasta annetun valtioneuvoston asetuk

Kiitämme mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sairaankuljetuksen kustannusten korvaustaksasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

Pidämme perusteltuna, että sairaankuljetuksen korvaustaksaa tarkistetaan vastaamaan toimialan kustannuskehitystä. Esityksessä ehdotettu 3,27 prosentin korotus perustuu sairaankuljetusliikenteen kustannusindeksin muutokseen lokakuun 2023 pisteluvusta 147,0 tammi–maaliskuun 2026 keskimääräiseen pistelukuun 151,8. Korotus on siten indeksiteknisesti oikein laskettu. Katsomme kuitenkin, ettei esitetty korotus vastaa sairaankuljetustoiminnan todellista kustannuskehitystä koko sille ajanjaksolle, jonka ajan asetuksen on tarkoitus olla voimassa.

Muistiossa todetaan, että sairausvakuutuslain mukaiset sairaankuljetuksen korvaukset on tarkoitus lakkauttaa 1.1.2028 alkaen. Käytännössä nyt ehdotettu korotus jää siten viimeiseksi korvaustaksan tarkistukseksi ennen järjestelmän päättymistä. Tästä syystä kustannuskehitystä tulisi arvioida vähintään vuoden 2027 loppuun saakka eikä ainoastaan maaliskuun 2026 tilanteeseen perustuen.

Tilastokeskuksen sairaankuljetusliikenteen kustannusindeksissä henkilöstökustannusten osuus muodostaa noin kaksi kolmasosaa kokonaiskustannuksista. Palkkojen osuus indeksistä on 40,15 prosenttia ja välillisten palkkojen osuus 26,64 prosenttia, yhteensä noin 66,8 prosenttia. Käytännössä henkilöstömenot ovat sairaankuljetustoiminnan merkittävin yksittäinen kustannuserä.

Käytetty kustannusindeksi perustuu tammi–maaliskuun 2026 keskiarvoon eikä siten huomioi syksyllä 2026 voimaan tulevan

Konsernihallinto

3571/00.04.00/2026

26.06.2026

Julkinen

SOTE-sopimuksen mukaisen tasopalkkajärjestelmän vaikutuksia henkilöstökustannuksiin. Tasopalkkajärjestelmä aiheuttaa useissa ensihoidon yksiköissä tehtäväkohtaisten palkkojen tarkistuksia, joiden vaikutus henkilöstökustannuksiin ylittää tavanomaiset yleiskorotukset. Myöskään vuoden 2027 mahdolliset palkkaratkaisut eivät sisälly käytettyyn kustannusindeksiin.

Lisäksi on huomioitava, että sairaankuljetusindeksin tarkistuksessa käytetään yksityisen sairaankuljetuksen työehtosopimuksen palkkoja, jossa "sairankuljettajien" palkan arvopainon laskenta perustuu vuonna 2010 määriteltyyn painorakenteeseen perustuen Suomen Sairankuljetusliiton laskelmaan kahdelle henkilölle, jossa on huomioitu silloinen varallaolokäytäntö. Laskelmissa aktiiviyöaika on 1753 tuntia vuodessa yhdellä henkilöllä työajan ollessa kello 8.00–16.00. Muu aika on hälytysvalmiudessa oloa, jossa maksetaan 29 prosenttia aktiiviyönajan palkasta. Laskelmissa on huomioituna lauantaityötä 10, sunnuntaityötä 15, iltatyötä 16,7 ja yötyötä 37,5 prosenttia. Käytännössä varallaolokäytäntö on sittemmin poistunut, ja hyvinvointialueiden järjestämismvastuulla oleva ensihoitopalvelu tuotetaan ympärivuorokautisesti välittömässä lähtövalmiudessa olevin ensihoitoyksiköin. Indeksien henkilöstökustannusten arvopainon lähtökohdat eivät täten vastaa nykypäivää ja henkilökustannusten kokonaisuutta.

Henkilöstökustannusten lisäksi toimialaan kohdistuu muita kustannuspaineita. Muistiossa todetaan, että maaliskuun 2026 indeksiin on vaikuttanut merkittävästi polttoaineiden hintojen nousu ja että polttoaineiden hintakehitystä on vaikea ennakoida nykyisessä maailmantilanteessa. Lisäksi vakuutusmaksut, kaluston ylläpito- ja korjauskustannukset sekä pääomakustannukset ovat nousseet viime vuosina.

Konsernihallinto

26.06.2026

3571/00.04.00/2026

Julkinen

Taulukko 1. Arvio kustannuserien vaikutuksesta kokonaistaksan korotustarpeeseen

Kustannuserä	Paino indeksissä	Toteutunut tai odotettavissa oleva kehitys 2024–2027	Vaikutus kokonaistaksaan
Palkat	40,15 %	SOTE-sopimuksen yleiskorotukset, tasopalkka 2026 sekä vuoden 2027 korotukset	Merkittävä
Välilliset palkat	26,64 %	Kehitys seuraa palkkojen nousua	Merkittävä
Polttoaineet	4,19 %	STM:n mukaan nousupaineita keväällä 2026	Vähäinen
Korjaus, huolto ja renkaat	1,49 %	Nousua	Vähäinen
Pääoman poisto	12,83 %	Kaluston hankintahintojen nousu	Kohtalainen
Korot	1,06 %	Korkotaso edelleen aiempaa korkeampi	Vähäinen
Vakuutukset	2,09 %	Nousua	Vähäinen
Liikennöimismaksut	0,51 %	Vähäinen vaikutus	Vähäinen
Ylläpito	7,39 %	Nousua	Kohtalainen
Hallinto	3,65 %	Nousua	Vähäinen
Yhteensä	100 %		

Kustannuskehityksen arviointia vaikeuttaa se, että ehdotetun korotuksen perusteena käytetty sairaankuljetusliikenteen kustannusindeksi kuvaa kustannustasoa vain tammi–maaliskuuhun 2026 saakka. Merkittävä osa asetuksen arvioidun voimassaoloajan (1.9.2026–31.12.2027) kustannuskehityksestä jää siten tarkastelun ulkopuolelle.

Konsernihallinto

26.06.2026

3571/00.04.00/2026

Julkinen

Taulukko 2. STM:n käyttämän indeksitarkastelun kattavuus

Kustannustekijä	Sisältyy STM:n 3,27 % tarkasteluun	Sisältyy vuoden 2027 loppuun ulottuvaan kustannuskehitykseen
Lokakuun 2023–maaliskuun 2026 kustannuskehitys	Kyllä	Kyllä
Vuoden 2026 yleiskorotukset	Osittain	Kyllä
Tasopalkkajärjestelmä syksyllä 2026	Ei	Kyllä
Vuoden 2027 palkkaratkaisut	Ei	Kyllä
Vuoden 2027 polttoainekehitys	Ei	Kyllä
Vuoden 2027 vakuutus- ja ylläpitokustannukset	Ei	Kyllä
Vuoden 2027 pääomakulut	Ei	Kyllä

Taulukko 3. Arvio henkilöstökustannusten vaikutuksesta kokonaistaksan korotustarpeeseen

SOTE-sopimuksen mukaisten yleiskorotusten, paikallisten erien sekä kehittämiserien perusteella henkilöstökustannusten nousua voidaan arvioida seuraavasti:

Muutos	Vaikutus palkkasummaan
1.6.2024 yleiskorotus	+2,27 %
2024 paikalliset erät	+0,3–0,4 %
1.6.2025 yleiskorotus	+2,5 %
2025 kehittämiserät	+0,4–0,5 %
1.6.2026 yleiskorotus	+2,4–2,5 %
Syksy 2026 tasopalkkajärjestelmä	ei huomioitu
Vuoden 2027 korotukset	ei huomioitu

Konsernihallinto

26.06.2026

3571/00.04.00/2026

Julkinen

Taulukko 4. Arvio eri kustannuserien vaikutuksesta korvaustaksan korotustarpeeseen

Kustannuserä	Arvio vaikutuksesta kokonaistaksaan
Palkankorotukset 2024–2026	+5,5 %
Tasopalkkajärjestelmä syksyllä 2026	+0,5–2,0 %
Polttoaineet	0–0,4 %
Pääomakulut	+0,4–0,6 %
Vakuutukset	+0,1–0,2 %
Ylläpito ja hallinto	+0,3–0,5 %
Yhteensä ilman vuoden 2027 palkkaratkaisuja	6,8–9,2 %

Edellä esitetyin perustein katsomme, että ehdotettu 3,27 prosentin korotus jää suhteessa todelliseen kustannuskehitykseen alimitoitetuksi. Erityisesti henkilöstökustannusten kehitys vuoden 2026 jälkipuoliskolla ja vuoden 2027 aikana jää nyt käytetyn indeksitarkastelun ulkopuolelle, vaikka henkilöstökustannukset muodostavat lähes kaksi kolmasosaa sairaankuljetusliikenteen kustannusindeksistä.

Korvaustaksojen tason tulee turvata sairaankuljetuspalvelujen saatavuus sekä palveluntuottajien toimintaedellytykset koko siirtymäkauden ajan vuoden 2027 loppuun asti. Erityisesti harvaan asutuilla alueilla kustannuskehitystä selvästi alhaisemmat korvaustaksat voivat heikentää yksityisten palveluntuottajien toimintaedellytyksiä ja siten vaarantaa sairaankuljetuspalvelujen alueellista saatavuutta.

Pidämme perusteltuna, että korvaustaksan tasoa tarkistetaan siten, että siinä huomioidaan myös syksyllä 2026 voimaan tulevan tasopalkkajärjestelmän vaikutukset sekä vuoden 2027 aikana toteutuva kustannuskehitys. Vaihtoehtoisesti tulisi arvioida mahdollisuutta tehdä vielä erillinen indeksitarkistus vuoden 2027 aikana.

Hedman Antti
johtajaylilääkäri

Konsernihallinto

3571/00.04.00/2026

26.06.2026

Julkinen

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Pohjois-Savon hyvinvointialueen
asianhallintajärjestelmässä.

Valmistelijat: palvelualuejohtaja Jouni Kurola, vastaava lääkäri Tero
Martikainen, Ensihoitopalvelut, palveluyksikköjohtaja Anssi Uutela,
Akuutti

Liitteet

Jakelu

Sosiaali- ja terveysministeriö